

pep: viduar: clericoz: orphanoz. religi
 osoz z hmoi iudicia. cuz tñ nulla alia de
 causa vt pmissu e: ds eis pteatē tulerit:
 nisi p tuitōe eccleze paupm Un dicit Au
 meri. 25. q pncipes ex iussu dei st suspē
 si p pccō ppli. Un dixit dñs ad moysē
Tolle cunctos ppli pncipes: z suspende
eos solē i patibulo Et h iō fm glo. qz
 fuerūt auctores pccī illi ppli. vl qz n p/
 hibuerūt **¶ Nonū pccm alienū ē n**
 manifestaē pcca hoiz ad corrigēdū z ad
 emēdādū vt qāqz scit pccm alteri? z eū
 nō auisat z pmunit siue i corpe siue i aīa
 aut in rebz: cū tñ bene posset illuz pmu
 nire: reus erit si h non fecerit. Sic si sci
 res aliquē peccare z posses h māifestare
 q impediret z emēdaret: si non faceres
 reus esses. Itē si scis rē furatā circa ali
 quē iniuste detētā: z non vis dño rei pu
 blicae: vt sic suam rē rebabere possit. cū
 tñ h cōmodē licite posses. re? erz coraz
 deo in illo pccō. Et si vn? inferret dam
 nū p rō i pto siue i agro: siue i horreo: et
 si pdamaēs eundē: tñc talē sic pdamat?
 cessaret a dāno iferēdo. z nolles h facē
 ppter charitatē p rō i subsidū dño rei
 tñc re? eēs corā dō Itē si hqz vellz aliqūē
 iniuste capē: z tu bono mō posses illum
 pmunire: z nō faceres: re? eēs. Itē cū vi
 deres aliquē occulte peccare z posses hoc
 māifestare illi q posset pdessez emēdāē
 ne iste itēz peccaret: z nolles ea facere. z
 sic dissimulares: tñc eēs pnceps illi? cri
 mis. Sz aliq dicit cū aliq iniusta fieri
 vidēt qd hoc pnter ad me? Rñ deo illi
 Ex pcepto fraterne charitatis qlibet te
 net pueniē pccū sui p rō i z corpis z aīe
 cū h cōmodē pnt. Exēplū: si videres ceā
 trāsire erga foueā: z nō pmunires eū: ho
 micida illi? esses corā dō: si i foueā cade
 ret. z si sic moreret Itē cū i synodo pccipi
 tur oībz i eadē p rō iā existētibz vt māi
 festaret crimia publica ad corrigēdū ea
 Qd qdā n curāt. z iō seipos miserabilē
 dānāt. q qāqz causa p sguinitatē vl fa
 miliaritatis. vel cā lucrū n pderet pccm

quod pdendū eēt: fm iura symonā cō
 mitteret z gūiter peccarē. Et qcunqz scī
 ret hereticū vel phitonissam z nō pderz
 mortaliter peccaret. qz meli? esset tales
 corruptores fidei p dēre platis eccie: qz
 valde diu in pane z aq ieiunare.

¶ Explicit tractatus de nouem pecca
tis alienis.

¶ Incipit tractat? de. vij. pccis mortu
lib. Et pmo de pccō mortali in cōi.

Locatū cum

summatū fuēit gnāt mor
 tē. Jaco. i. Hoc intelligit
 de qlibet pccō mortali **¶**

¶ Pro q sciendū q pccm mortale pmit
tit qtuoz mōis. Primo qñ nescit se face
re ptra pceptū dei. vel pceptū plati vl
eccie. vel aliq d viciū de septē vicijs capē
talibz. Et in hoc ignorātia non excusat
hoiem vsūm rōis hntem. vñ Aug? de
grā z libero arbi. Ideo diuina pcepta
data sunt: vt excusatio de ignorātia nō
haberet. Silt de pceptis eccie z plati
rū intelligit. qz pceptū plati dicit pceptūz
dei. In signū hui? xps dicit in euāgelio
Qui vos audit me audit zc. Ergo pla
tis obediendū est tāqz dño iesu xpo: ma
xime in his in qbus tenemur eis obedē
re. sicut qñ sub pcepto pccipiūt ieiunare
vel festa scōz celebrare. z sic de alijs Er
go qcunqz sine causa z nccitate sciēter z
ex pceptu ptra hmoi pceptū plati vel ec
clesie fecerit peccat mortaliter. ¶ Querit
tur vtrū aliq ignorātia possit hoiem ex
cusare de peccato? Respondet q est tri
plex ignorātia. Prima inuincibil. z ista
est duplex. s. innata vt in puerz z in amē
tibus adultis: q nūqz vsūm rōis habue
rūt. Alia ex casu. vt in adultis q hnt rō
nem. z postmodū qñqz incidūt in amen
tiam ppter debilitatē capitis vel ppter ni
miam abstinentiā vel de alijs causis. et
talīs ignorātia inuincibil? excusat a pec
cato mortali. ¶ Un Aresto. iij. Eth. Is

De peccatis mortalibus

norantia excusat peccatum. Quod quod faciunt tales excusant. Quod nullus potest facere peccatum mortale quod non habet rationem. Sed sciendum est quod propter aliquod illicitum quod per se est peccatum mortale interdicitur in amicitia. puta propter amorem inordinatum: vel propter nimiam inordinatam tristitiam de re publicis vel hominibus. Et etiam alias ex his in quibus cumque peccato mortali si ex permissione diuina intercederit in amicitiam meritis. et sic mortis interdictum statu dicitur. quod nullum peccatum mortale dimittit sine contritione. quia ille carnis visum rationis non habet. nec habere potest. Queritur de illis qui in extrema necessitate perdunt rationem. Rursus quod si talis est in gratia constituitur: et sic perdit rationem. et si sic mortis: saluatur. Ergo quibus permittit hoc de peccato euenire illis bonis hominibus qui sunt pusillanimes ne in extremis a demonibus decipiantur: quod tunc maxime temptationes occurrunt hominibus. Si autem est in peccato mortali constituitur: et sic perdit rationem et si sic mortis damnatur. Ergo etiam quibus permittit hoc de peccato euenire malis hominibus. qui deum in vita sua non querunt: sed enim peccando sepius contempserunt. Qui etiam in morte non poterit cum querere inuenire. Augustinus. in quodam sermone. Percussit hac animaduersione peccatorum ut mortis obliuiscatur sui: quod dum vivit: oblitus est dei. **¶** **S**ecunda ignorantia cum qua dicitur quod dicitur ignorantia neglecta. et est cum scire possunt quod preceptum vel prohibuit deus: et quod ad salutem pertinent. sed occupationibus exterioribus se intermittunt implicare. quod illi non curant. dicunt enim quod sufficit eis quod sciunt se bonum debere facere: et malum dimittere. Et iterum est dicitur ac si quis quereret quomodo dicitur. Et aliter rursus dicitur ei: Eme continue in quod lucrari possis. et non quod perdere. Non sufficit: propter scire quod sunt precepta vel prohibita a deo. Et quod sunt de necessitate salutis. ergo talis ignorantia non excusat. Queritur quomodo dicitur ad ultimum habens visum rationis tenetur scire decem precepta. Respondeo quod scire precepta dei potest capi dupliciter. Primo scire explicitate: hoc est scire precepta dei secundum ordinem enumerare quod eorum sit primum et quod sit secundum et quod tertium. et

sic de alijs. Secundo modo scire implicitate hoc est scire quod est prohibitum in precepto dei non concupiscere rem proximi. Non falsum testimonium proferre. non assumere nomen dei inuane. et sic de alijs. sed quod sit preceptum octauum vel quod sit sextum etc. hoc non scit nec tenet ex necessitate scire. sed tenet scire implicitate: quod hoc est vnum de preceptis decalogi. Non falsum testimonium dices. sed vtrum sit quartum vel octauum: hoc laicus de necessitate non tenet scire. et sic de alijs. Scire tamen precepta dei ad minus implicitate est scire dei: quia quilibet christianus habere debet. Unde Ambrosius. super epistolam ad Romanos. Qui sciam dei non habet: reuertitur ignorantie maxime eorum qui pertinent ad salutem. Item sunt alij: qui licet non sint negligentes ad discendum: tamen studet audire et non discere curiosa: qui non sunt multum necessaria. et hoc magna deceptio diaboli est. Unde Bernardus. de duodecim gradibus humilitatis. Curiositas est studium perscrutandi ea que scire est nulla utilitas vni Salomon. Altiora tene quesieris. sed que precipit deus: illa cogita semper. Unde apostolus ad Romanos. xij. Non plus sapere quam oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem. Unde studium nostrum ad discendum debet versari circa nosipos. et circa nostram salutem. Ambrosius. Multo melior et laudabilior es si te cognoscis: quam si te neglecto cursum siderum: vires herbarum. complexiones hominum: naturas animalium cognosceres. et sciam omnium celestium et terrestrium haberes. Qualiter autem debeat nosmetipsos et vitam nostram cognoscere ostendit idem ambrosius dicens. Vitam tuam quotidiana discussione examina. Attende diligenter quantum proficias: quantum deficias. qualis sis in moribus: qualis in affectibus. quam silis deo quam dissimiliter. quam prope. quam longe. Unde Lactantius super Thartheum. Non minima pars philosophie est cognitio sui. Tertia ignorantia dicitur ignorantia affectata cum qui non solum damnatur homo. sed etiam quilibet

me pro ea punitur. Est autem quando quis
contemnit sciē: ut eo liberi⁹ possit peccare.
hanc habuerūt pharisei de christo. et ad
huc multi christiani habēt qui fugiūt pre
dicatōes. Et est malū signū qd homo nō
p̄t nec vult audire veritatem. et hoc ideo
contingit. quia excecavit eos diabolus
et etiam ppria malicia eoz. Un̄ ps̄ No
luit intelligere ut bene ageret. Et tales
deapiūt seip̄os. vñ Jsi. de summo ho.
Sūt qui ppter ignorantia excusatōes
scire nolunt: ut minus culpabiles vide/
antur. qui tamē seip̄os nō muniūt s̄ de
cipiunt In sup̄ et in talibus est magna p
tinacia. Un̄ Jsid. ibidē. Nescire simpli
citer ad ignorantiam p̄tinet. noluisse v̄o
scire ad p̄tumacem supbiā. **D C** Se
cūdo modo p̄mittitur pccm̄ mortale p
ter p̄scientiā erroneā. ut cum quis facit
aliquid qd̄ in senō est cōtra p̄ceptū dei
nec vñ de septem peccatis capitalibus
sed p̄scia diffinitive hoc iudicat esse pec
catum mortale. et sic sup̄ hoc facit. et tal
p̄scia est multū periculosa. qz tales faci
unt sibi peccata et illaqueāt se periculose
et hoc fit instigante diabolo. q̄ cū nō po
rest eos in manifesta peccata inducere si
cut in luxuriā. in gulā. et sic de alijs. tūc
inducit eos in pplexitatem peccandi. qz
quicqd̄ fit p̄tra p̄scientiā: edificat ad ge/
hennam. Et hoc sic p̄t. qz Aug⁹. dicit
q̄ om̄e peccatū est cōtra legē dei. Nō
licet aliqua in senō sint p̄ leges dei. ut le
uare festucā de terra. vel calcare sup̄ ca/
lamum. et sic de alijs. Si tale qd̄ comp/
henditur a p̄scientia ut p̄tra legē dei exi
stens. et sic volūtas in ip̄m fertur: mani/
festum est qd̄ volūtas ferret p̄ se loquēdo
et formaliter in id quod est p̄tra legē dei
et hoc facit qd̄ putat esse p̄tra leges dei
Et sicut periculosum est habere nimis
amplam consciētiam. sic inquietū est ha
bere nimis strictam: medium optimum
erit et salubrius. Un̄ Esa. Ponit deus
in medio spiritum suū. Unde Aresto.
ij. Eth. Medium in oibus est laudabi

le. Ergo si vis quieto corde deo seruire
tunc debes tibi eligere discretū confessō
rem et p̄batum in vita et scientia. et ei te
ex toto committere. et tibi nūq̄ diffiniri
ue debes aliquod peccatū mortale for
mare vbi nō es certus. s̄ simpliciter con
fiteri debes factum in se iudicio cōfesso
ris relinquendo. Sciendum tamen qd̄
aliud est timere. et aliud est cōscientiam
diffinitivam habere. qz timor p̄scientie
non sp̄ est peccatum: nec vituperandus
nisi sit nimis excessivus. Un̄ Gregor⁹
Bonaz mentiū est tibi culpam agnosce
re vbi culpa nō est. Idem in moralibus
Iusti om̄e quod agunt metuūt: dū cau
te considerent ante quem iudices stabūt
Sciendum qd̄ licet timere debeam⁹ di
uinam iusticiam: tamē etiam sperare de
bemus in suam misericordiam et bonita
tē. Unde br̄s Aug⁹. Simus diligēt/
tes dei misericordiam: metuētes eius iustici
am: nec de remissione peccatorū despere
mus. **T**ertio peccatū mortale p̄mit
titur: qñ vnus plus diligit vel timet cre
aturam q̄ creatorē. sicut si plus vel eq̄
diligis vxorem ppriā vel filios vel hono
rem tuū vel alia t̄palia sicut deū vel vltra
deū. et sic facis creaturā deū tuū. qz quic
quid diligit vltra deū: hoc est de⁹ tuus
Un̄ Aug⁹ Hoc ab hoīe colit qd̄ p̄ce
teris diligitur. Et talis q̄ sic p̄ponit cre
aturam creatori: peccat mortaliter. Et
rō est. qz tunc facit p̄tra p̄ceptum chari
tatis: in quo p̄cipitur deum diligere su
p̄ omnia. **E** **C** Et notandū qd̄ q̄libet
de numero saluādoꝝ sic debz dilige
re deū sup̄ oīa. qd̄ pot⁹ deberet oīa t̄ra/
sitoria et t̄palia p̄dere. insup̄ et om̄ia ma
la huius mūdi tolerare: qz deū cum vno
solo peccato mortali offendē. Un̄ ap̄ls
Quis nos separabit a charitate dei: an
tribulatio. an agustia. an fames. an ni
ditas. an gladius. an mors. an vita **D**
q̄ miseri homines sunt isti: qui propter
modicam substantiam temporalē (quā
iniuste lucrantur) separant se a deo.

De peccatis

Vel etiā ppter modicam delectatōem carnis quā pnt habere in vno actu luxurie deū deserūt. Vel etiā q̄ ppter modicā gloriā trāsitorā z supbiā quā hic q̄ runt in supbiā z ornatu vestitū deū z societate scōz z angeloz p̄dunt. z psequēter stola glorie z aie se p̄uāt. vñ **Chri/ solto.** in sermone q̄dā. Excludi a bonis eternis z alienū effici ab his q̄ pparata sunt sc̄is: tantū cruciatū z tantū dolorē infert: vt si nulla extrinseca pena torqueret hec sola sufficeret. Quarto mō p̄mittit peccatū mortale q̄n actus peccati venialis ordinat in fine peccati mortali. **Uer/** hi gratia. vñ verbū iocosuz in se est peccatū veniale. Sed si loqr verbū iocosuz cū muliere vel virgine ea intētiōe vt post sem eā allidere ad peccandū mecum tūc illud verbum erit mihi peccatū mortale: nō q̄ verbū iocosum in se sit peccatū mortale. s̄ quia refero in hūc finem q̄ finis in se est peccatū mortale. Et sic ppter talem intētiōem erit peccatū mortale qd̄ vni qui simile verbū in ioco esset locut⁹ esset veniale. Item aliud exemplū Duo tangārynā mulierē vel virgine. vnus ex ioco z leuitate tūc vix peccat venialit̄ alius cū intētiōe allidendi eā. Et sic ille ppter intētiōem talem tāgens sic mulierē vel virgine peccat mortaliter. z sic de alijs. **Silr** de visu. duo vidēt mulierem pulchrā. vnus videt eā tanq̄ rem pulchrā vel hīmaginē pulchrā. Et hoc nō est peccatū vel forte vix veniale. Alius videt eā cōcupiscendo eam. z sic ille peccat mortaliter. **Uñ** x̄ps in euāgelio Qui viderit mulierē ad cōcupiscendū eā zc̄. **O** deus quot p̄tingunt talia peccata in mūdo isto: etiā sine actu luxurie. s̄ solummō tāgendo. āplexando. loquēdo. videndo. cōcupiscendo. z sic de alijs modis de q̄bus plures modicā vel nullam p̄scientiā h̄nt. **O** immūde munde quot damnātur a te. q̄ nescienter cadūt in infernū. **Chri/** sup **Bartheū.** **O** q̄ miserim⁹ est mūdus. z miseri q̄ eum se

quātur. sp̄ em̄ hoīes mundi opa excludunt a vita. Et sic habemus illas q̄ttuor regulas de peccō mortali zc̄.

Damna peccati mortalis. **F** Ecceatū mortale p̄fert plura dāna **Primo** nocet ip̄i facienti. **Secūdo** illis q̄ sunt in purgatorio.

Tertio dānat in inferno. **Quarto** saluat in celo. **Quinto** viatorū in hoc mūdo. **Postremo** ip̄i x̄po. **Primo** nocet ip̄i facienti. z hoc in vita z in morte. z etiā post mortē. **Uñ** p̄s. Delictū meum p̄tra me est semp̄ zc̄. **Primo** facit hominē miserum in p̄nti vita. quia spoliat eum omnibus bonis suis z meritis que quis fecit: z oibus virtutibus z gratijs. **Si** tot bona opa q̄s haberet z etiā virtutes quot paradysus h̄z nobiles arbores. flores. herbas. z radices. **Itē** quot celū stellas. q̄ guttas mare. hec oīa per vñū mortale peccatū pereūt. quia nūq̄s habebit aliquod bonū in celo p̄ his oibus. nisi p̄ p̄mā recuperabit. **Ezech. xvij.** Si auertit se iustus a iusticia sua. et fecerit iniquitatem: nūquid viuet? omnes iusticie quas fecit nō erūt in memoria. **Insup** nihil boni p̄t opari qd̄ sit si hi meritorū vite eterne q̄ diu sac̄ter stat in vno peccato mortali. **Uñ** **Leuit. xxij.** Si maculā habuerit nō erit acceptum a dño. **Esa. i.** Non accipiā de vobis sacrificiū. qz manus vestre sanguine plene sunt. Ergo dicat mortale. qz sicut mors corpis puat hoīem vsu oīm membrorū. Sic quodāmodo peccatū mortale facit sp̄ialiter. qz peccator nihil p̄t mereri nec loquēdo nec orādo nec ieiunādo. et sic de alijs. **Etiā** si tot bona opa faceret sicut omēs hoīes faciūt: nihil meret in celo. Ergo peccō p̄paratur bestijs terre: que p̄ laborib⁹ suis nihil recipiūt d̄ gaudijs celi. cū tamē laborēt fame. siti. et graui onere. **p̄s.** **Hō** cum in honore eēt nō intellexit: cōparatus est iumentis. **Sed** talia bona q̄ fiunt in mortali peccato remunerātur hic egaliter. qz nullū

bonū irremuneratū. Et hec est vna cau-
 sa quare peccatores p̄sperant in hac vi-
 ra. q̄ hic remunerat̄ p̄ suis opib;: z idō
 carebūt futura remuneratōe. **Uñ Bre.**
 † **Mag⁹ afflux⁹** sp̄aliū: est et ne d̄nati-
 onis inditiū. Ergo multū timendū est
 auliber: q̄ scient̄ stat in peccō mortali cū
 p̄sperat̄ in hac vita: sic q̄ p̄tinue ē san-
 lerus diues. z oīa q̄ desiderat ei p̄sperere
 adueniūt. q̄ s̄m̄ Greg⁹ **Vali** florētes ī
 p̄nti bonis sp̄alib; tanq̄ p̄ amena pra-
 ra ducunt̄ ad interitū. **Itē** p̄uat̄ peccōz
 p̄ticipatōe oīm bonorū que sūt in ec-
 clia ab oībus fidelib;. **De** qua partici-
 patōe dicit̄. ps̄. Particeps ego sūz oīm
 timentū te. z custodientū mādata tua.
Bon⁹ ex̄is in gr̄a h̄z participatōez om-
 niū bonorū sc̄z missarū. orōnū. ieiuniorū:
 z sic de alijs que sūt in ecclia. **Et** h̄ ex
 charitate euenit. q̄ sum⁹ inuicē mēbra
 vnius corpis. z oīa bona fluunt de vno
 in aliū. sicut p̄z in stomacho hoīs. q̄ im-
 p̄tatur alijs mēbris que h̄z. **Sed** peccōz
 est membrū abscisum. q̄ non viuificat̄.
 nec p̄ticipatōem recipit̄ de alijs mēbris
Itē p̄uatur bonis sp̄alib;: q̄ indignus
 erit vti bonis sp̄alib; qui ante peccm̄ dig-
 nus erat celo z celestib; bonis. post pec-
 catū non est dignus pane quo vescitur.
Ergo moderatū vti eo deberet q̄ntum
 cunq; possit. **Uñ** aristo. 4. eth. Panē
 tuū in pondere comedes: z aquam tuaz
 in mensura bibas: imo indignior est oī-
 bus creatur; irrationabilib;. q̄ tales nū
 quā deū suum offenderunt: s̄ tu multo-
 tiens deū offendisti z ad iracundiā eum
 contra te concitasti. **Uñ** aristo. 7. ethi.
Praus hō deterior est bestia. **Idē** p̄-
 mo politici. Sicut optimuz aialū est hō
 fruens legez iusticia. sic pessimū est hō a
 legez iusticia separatus. **q̄** si indignior est
 oībus creaturis irrationabilib;: tūc con-
 sequent̄ sequit̄: q̄ non est dign⁹ vti crea-
 turis. **Ergo** peccm̄ fecit hōiem tā miser⁹
 q̄ nulli⁹ boni nec sp̄ialis nec sp̄alis ē di-
 gnus. nec est dign⁹ terrā calcare. nec lu-

men celi videre. z sic de alijs. q̄ indigni-
 or est oībus creaturis corp̄alib;. igit̄ seq̄t̄.
 non est dignus vsu creaturarū dei. **Er-
 go** miseria peccōis tam magna est z pe-
 riculosa: q̄ si oēs creature desererēt mise-
 riam peccōis. sc̄z oīa ligna. oīs lapī-
 des: z oīa aīalia terre. z oēs aues celi. z
 oēs hoīs viuentes: non tamē cōdigne
 damnū peccōis in qd̄ p̄nū peccatū
 mortale incidit̄ desererent. **Sed** heu qui
 dam peccōes centū mortalia peccav̄l̄ et
 plura cōmiserunt: necynam gut̄ a flent:
Rō huius est. q̄ non cognoscunt q̄nta
 bona p̄diderunt: z in quot mala incide-
 runt. **Si** hec veracit̄ cognoscerēt p̄p̄-
 derent. non solum plorandū esset eis: s̄
 etiam ylulandū. **Quia** nihil tam maluz
 homini q̄ peccm̄ mortale. meli⁹ esset ho-
 mini: q̄ decem milia demonia in se h̄ret
 vel cum gladijs oībus qui fabricati sūt
 transfigeretur. v̄l in oīm igne cōburere
 q̄ q̄ cum vno peccō mortali deū scienter
 vel voluntarie offenderet. **Quia** peccm̄
 cū p̄summatū fuerit: ḡnat mortē sc̄z ipsi-
 us anīme. que mors magis timenda est
 q̄ mors corp̄is. **Uñ** gregor⁹ in mo-
 ralib;. **Sorte** corp̄is oīs hō pot⁹ de-
 beret mori q̄ cū vno peccō mortali deus
 offenderet **Uñ** aristo. 4. eth. **Delu-
 us** est mori q̄ facere ē virtutē sc̄z bonuz
 virtutis. **B** **¶** **Sequit̄** videre: quō
 peccm̄ nocet homini in morte. z hoc ē no-
 cumentū q̄ aīa videt tunc oīa peccā sua
 q̄ em̄ ip̄a egredi debet d̄ corpe. tūc au-
 gmentat̄ dolor. q̄ aīa in cor hoīs illi⁹ nō
 ascendit. vñ tūc p̄dit̄ sensus suos. nō co-
 gitat̄ aīa ammō de corpe nutriēdo: s̄ vir-
 tutes suas naturales p̄ mēbra diffusas
 ad se trahet. z tūc videt̄ oīa peccā sua su-
 p̄ caput suū. **Uñ** ps̄. **Torētes** iniqui-
 tas p̄turbauert me: z tūc aīa videt̄ se sepe
 rari a dō p̄t̄ peccā sua p̄t̄ dicere illd̄ ps̄.
Circū dedit̄ me laquei mortis. i. peccā.
Tūc aīa miseri peccōis vidit̄ demones
 circūstātes. z eā p̄occupātes. z eā ad in-
 fernū trahētes. **Uñ** Job. xx **U**adent

De peccatis mortalibus

et veniet sup eū horribiles glo. i. demo / nes. **Q**uo tūc turbabit peccor: cū vi / derit cursū demonū ad aīaz **T**hreno. **P**: **O**ēs inimici ei? apphēderit eā iter an / gustias. Item in morte aīa puaf cor / pore pprio. qd nūq̄ in tali forma reassu / mer: imo vellet hēre sic qn̄ p dimidia pte / corrosū ē a h̄mibz. **Q**: stupēbit aīa peccō / ris qn̄ corp? trāsumēdū videbit. **C**: **I**te / n̄ solū corp: h̄ er? puaf oī solatio visibili / um q̄ dilexit. scz. cibo. potu. filijs. vxorē / cognat? honozibz et diuitijs **Q** q̄ amay / erit separi ab his q̄ iordiate dilexerit. et / pp̄t q̄ salutē suā sepi? neglexerit. ps̄ **H**ō / cū itererit n̄ s̄iet oīa. neq; descēdet cū eo / glia. Lu. 22. Stulte hac nocte repetēt / aīam tuā a te. et q̄ passi cuiuserūt. **S**e / quit vidē qūo peccm̄ noceat hōi p? mor / tē. et h̄ nocumētū q̄ hō puaf oī spe di / uine misericōdie. et suffragijs tori? ecclē **U**n̄ / **B**reg. in moral. Ne q̄q̄ vltra misericōdia / parcēris liberat. q̄s sel in locis penalibz / iusticia iudicantis dānat. Ergo si oīs / hoīes i mūdo p̄vna aīa dānata interce / derēt: ne q̄q̄ eos dñs exaudiret. Ratio / ē. qz i inferno nlla ē redēptio. **U**n̄ beat / **A**ug. dr. Si p̄rem meū scire i inferno. n̄ / pl? orare p eo q̄ p diablo. **Q**: nllō mō / orādū ē p dānat? qz sūt peccati in tene / bz is exteriores. i. extra oēs sp̄e diuīe mi / scōdie. **I**te p momēanea delectatōe et / nā penā sustinebūt. et etna deivisiōe care / būt et societate oīm electorū. ps̄. **L**ouer / tant peccōres i infernū. **Q**ui tō fact? ē dī / iusticia ordināte: vt q̄ deū noluit seq̄ ad / gliaz: in inferno sustineat etnā misertam. **U**n̄ **A**ug. i smone qdā dr qre i inferno / mors q̄rit et n̄ iueniet. qm̄ qb̄ i h̄ sc̄lovi / ra offerit. et nolūt accipe: i inferno querent / mortē et n̄ poterūt iuenire. **H** **C** **P**e / ne inferni timēde sūt pp̄t eārū etnālitatē / **U**n̄ aug. dr. **I**gnis n̄ ē q̄lī depic̄t? ig / ri i respectu ignis infernal. **I**gnis n̄ tm̄ / extrinsec? vrēs ledit p̄usq; penetret ner / uos et ossa. hō mort? et n̄ sentit vltra sesio / onē. **S**z ignis inferni sentit i oībz vītibz

ip̄i aīe. cute carne. neruis et ossibz. et me / dullz pil. q̄ oīa pl? candēt q̄ candēs fer / rū. **E**xēplū d̄ acerbitate ignis inferni **L**e / git i libro petri cluniacē vbi narrat q̄ / fuit qdā sacerdos i pictauiā. q̄ subiect? / mltis vītibz i duct? a pore qdā pmisit se / ordinē cisterciē. itaturū. h̄ differebat d̄ / die i die. **L**ū aut subito ifirmaret: et por / aduocat? essz. i ducebat eū ad reddēduz / pmissū h̄ illo adhuc differēte **E**cce subit / to clamauit. p̄t ora p me. ecce dīacōes / veniūt ad deuorandū me. **I**llo tō cum / alijs astantibz orante liberat? ē. h̄ nec sic / i pleuit pmissuz. et ecce iter? cepit clama / re petens oī oēs dicens. ecce ignis occu / pat me ad deuorandū me. h̄ tūc iterū tē / berat? ad oīones nō i plebat pmissum. / **E**t ecce subito fact? i extasi. et raptus ad / iudiciū audiuit sniaz h̄ se ferri dānatōis / et rediēs ad se ait. **E**cce duo demōes fe / rūt sartaginē magnā vt frigar i ea i eter / nū. et tangēs cucullā p̄ois dicebat **N**ō / insanio: h̄ sic verū ē q̄ h̄ ē cuculla: ita ver / ē qd̄ dico. **S**z cū hec diceret: cecidit de / sartagine vna gutta sup manū eius. q̄ pe / netrauit et deuorauit carnē vsq; ad ossa. / **E**t ait. **H**ō saltē credite mihi **E**cce nūc / demōes p̄h̄ciūt me i sartaginē. et hec di / cēs expirauit infelic. **I**nsup etna dei / vitiōe carebo. et societate oīm electorū / **U**n̄ **C**hrisostom? in smōe. **E**xcludi a / bonis etnis: et alienū siue indignū effici / ab his q̄ pp̄ata st̄sc̄is tm̄ cruciatū et tm̄ / dolorem infert. vt si nulla extrinsec? pe / na torqueret: hec sola sufficeret. **I** / **S**ecundo peccatū nocz his qui sunt / in purgatorio per suffragiorū dimini / tionem. quia hos qui sunt in purgato / rio non possunt peccatores iuuare tam / efficaciter sicut si essent in gratia. **Q**ueri / tur vtrum suffragia facta per ministros / malos prosint defunctis **R**espōdeo **I**n / **T**ho. supra. 4. distin. xlv. **S**uffragia / per malum ministrum fiunt tripliciter. / **P**rimo si sit ex proprio motu ip̄ius mini / stri. et sic non p̄sunt eis. **Q**uia quicquid

orauerit vel fecerit pro animabus per se loquendo non pdest eis dummodo est i peccato mortali nisi ex consequenter p accidens. scz inquatum per elemosinaz mali hois paupes excitati orat p defunctos z hec ozo pdest eis. Secdo modo posunt fieri vt per ministrum publicum de i vel totius ecclesie sicut quando sacerdos celebrat missam vel exequias mortuorum i ecclesia. z quia iste intelligitur facere sub cuius nomine. siue sub cuius vice fit: inde e q suffragia tal' sacerdotis quis sit peccator: p sunt defunctis. Tertio mo pnt fieri per malum ministrum. vt per ministrum priuatum. scz alicuius puare psonne existentis in charitate: siue talis psona sit defuncta siue viua. z talia p sunt sicut siuus existes in pcco mortali qd cunqz opus misericordie facit ex pcepto dñi sui charitate habentis. magis tñ pdesti st etiã ministri in charitatez essent. quia tunc illa opa essent meritoria ex duab' pabus. **I**tem Tertio nocet dñatis. z hoc per modum coiunctionis: qnto ei plures in inferno sunt. tanto maior horoz erit in pena. Unde est q inferno tanto fortius ardebit quanto pl'es habebit. **Q**uerit vtz dñati velint oēs hoies dñari quis sciat ex hoc penã coru' augmentari: Respondeo q sic. etz parates suos z poretz filios. z hoc ppter pfectissimam inuidiã que est in eis. Sic in beatis est pfectissima charitas: ita in eis e pfectissima inuidia que facit appetere malũ alioz. Hoc etiã pz in illis inuidiosis viuentibus in hoc seculo. in quibz tamen adhuc non est pfecta inuidia. sed tñ dñati min' iuidet ppiqs qz aliis. vñ eoz pena maior esset si oēs pinq' dñarentur alij saluarent qz si aliq' d suis saluaret Ex h' fuit. q diues epulo petijt frēs suos a dñatõe eripi Logitabat ei q aliq' eriperet. z illos voluit eē suos fratres poti' qz alios. Vñ si possibile esset mallet poti' omēs simul damnari. Et in hoc concordat Tho. super quarto.

Quarto nocet saluatis. quia peccator p seuerans in pccis puat scōs accidentali gaudio qd haberet de ei' cōuersione. Vñ Lu. 15. Baudiu e agel. su. v. p. p. agē. z n' solu agel. s' etz oib' scōs eīt gaudiu de cōuersione peccatoris. Itē nocet eis per modum subtractōis. Nā ex cōsortioz societate beatoru' habet gaudiu accēntale. qz qñcūqz vna aīa euolat ad celū: tñc gaudiu accēntale erit oib' b'ris in celo. et vnusquisqz cū alio diuidet sua merita ex charitate. Et qd vn' in seipso non hz: h' in alio inueniet Vñ greg' .i. moral' Tā rayis nos in illa pacesociat. vt qd vnus qsqz i se n' acceperit. h' se accepisse i alio exultat. Ansel. Vnusqzqz intm gaudet de alteri' gaudio in qntu de suo pprio. Hoc bonoz gaudio puat electi qntunt ad illu' pccorez pnter q' damnat: h' hoc i vno alio habebūt. q loco illi' substinet. qz nūer' elcōz i fallibilis adiplebit. Vñ Apoc. 3. Tene qd habes. ne ali' accipiat coronã tuã **Q**uinto nocet viatorib' id est ill' q adhuc i mōdyuunt. qz sepe boni in vita pnti puniunt tēporalit' ppter pccã malozuz hoim. qz sic qñqz vna cōitas meli' hz ppter vnũ bonũ hoiez: sic et qñqz pl'es puniuntur ppter peccata vnus **Q**uit frequēter permittit deus fieri tempestates aeris. sterilitates terraz. et huiusmodi plagas ppter pccã z demerita maloz. z sic boni qñqz puniunt tēporalit' ppter malos. Itē p eo q mali bonos suo malo exēplo qñqz corripunt z puerit. qre eē tot eēt pueri hoies: nisi q mali se inuicem inficiūt. Sicut vn' infirm' ab alio inficit cor'poralit': sic z spūalit'. Et sicut iumētũ pestilens z ouis morbida inficit alias oues sic simile e de hominib' mal' Vñ ps. Cū pueris peruerterz. **S**exto nocet ipi xpo. qz p dñi sãgnis ei' n' p soluit. Contra qd d' Leuit. 19. Opus mercennarij tui nō manebit apd te vsqz mane. Istud enim peccatum clamat in celum. Quanto magis qui christuz deus fraudant precio suo. ps. Precium meũ

De peccatis

eo girauerunt repellere. Non tamē hoc sic est intelligendum nec credendum. q̄ p̄pterea xp̄s aliquē defectū h̄eat. Unde ps̄. Bonoz meoz non indiges. Sed loq̄ndo respectu illi⁹ hoīs q̄ peccat z dā naf. qz tūc p̄cū sanguinis xp̄i in eo perditur. z sic non sit xp̄o recōpensatio passionis eius qua eum redemit.

De peccato veniali.

Eccatū veniale q̄d sit: Rūdeo fm̄ Aug⁹. P̄ccm̄ veniale ē q̄d hominē vsqz ad reatū p̄petue mortis n̄ ḡuat h̄ penā meret. z facile indulget. Nota fm̄ magistz in cōp̄edio theologice veritatis. In paruulis post baptisimū p̄mo surgūt venialia. post hoc mortalia. Unde Greg⁹. i. moralibz. In vnoquoqz lapsu a minimis sp̄ incipit: z sub crescitibz defecitibz ad grauiora puenit. Istō. d̄ summo ho. Quē admodū ad p̄tū culmen edētes: nō a sūmis inchoāt. h̄ a modicis vt sensim ad altiora p̄tingāt. Itaz q̄ dilabūtur ad vicia nō statim a magnis criminibz incipiūt: h̄ a modicis assuescūt vt sic cum maximis corruant. Querit vtz possit aliquis viuere sine peccō veniali dū est in hac vita. Rūdet q̄ si loq̄mur d̄ tota vita hoīs qui tā puenit ad etatē adultā. de excellenti ac speciali gratia ē. q̄ talis sine peccō veniali sit. Sic videt beatus aug⁹. dicere d̄ br̄a p̄gine. Unde si oēs sc̄i interrogarent si peccassent: Dēs vna voce r̄nderēt. Si dixerim⁹. qz peccatū nō habem⁹: nosmetip̄os seducim⁹ z p̄ritas in nob̄ nō ē. Sciendū fm̄ magistz in cōp̄edio theologice p̄ritatis. Si p̄fecta charitas nō facit q̄ p̄ctm̄ veniale nō adueniat: tū facit q̄ nō durat. Exēplū sic camin⁹ ignis n̄ fac vt gutta aq̄ n̄ apponat sibi: h̄ fac vt cito extinguit. Perfecta em̄ charitas statiz inflāmat hoīem vt doleat de peccō veniali. p̄pterea p̄fecti quandoqz dolent. z flent p̄ paruīs peccat⁹ plus q̄ magni peccatores q̄nqz p̄ maximis peccatis. Unde im̄p̄fecti mlt̄a venialia p̄gregāt. **S**z tū sciēdū q̄

q̄libet homo p̄t viuē sine peccato mortali cū adiutorio dei. Et q̄cūqz oppositū diceret: h̄ errorē h̄ hereticū eēt. Et hoc p̄bat tribz rōibz. P̄m̄a rō ē. qz in baptisimo infundit hoī gratia p̄ quā p̄seruari p̄t vsqz ad mortē absqz oī mortali crimine si vult vti gr̄a illa. Et hoc designat salis linitio quam facit sacerdos ipsi puero an̄ baptisimū. Sic sicut carnes p̄seruant a putrefactōe mediāte sale. sic hō baptizat⁹ mediāte gratia quā in baptisimo accepit p̄seruari p̄t a p̄ctis mortalibus. Itē secūda rō est qz p̄ hoc sequeret q̄ d̄s imposuisset nobis onus imporbile: qz mādata dei s̄t data nob̄ ne peccem⁹. Nō si dicis q̄ d̄s p̄cepit tibi: qd nō potes implere. falsuz dicis: z cum h̄ incurris maledictionez dei Unde Bern̄. Maledict⁹ q̄ d̄t deū p̄cepisse impossibile. Itē hoc esset loqui s̄ euāgeliz z p̄ba christi. qui dicit vt habet Math. xi. Iugū ei meū luauē ē. z on⁹ meū leuē. Tercia rō est. qz per h̄ tolleret libez arbitriū. quod tū necessariū est in nob̄. cuz q̄ nos de p̄uilegiauit. Unde Eccl̄. i. d̄. Apposuit ignē z aquā ad quod voluerit porrigē manū tuā. Itē ibidē An̄ hoīez vitaz mors bonū z malū quod placuerit ei dabit. Sciendū tū q̄ licz hoc sit veni q̄ vnus hō quādoqz naturali influētia z inclinātōe magis ē inclināt⁹ ad vnū viciū q̄ ali⁹ hō. tamē adhuc stat h̄ i suo libero arbitrio z voluntate vt r̄ velit consentire huic naturali inclinātōi vel resistere Unde Bern̄. 3. Dixit d̄s ad cayn iratum volētē occidē fr̄em suum. Subtus te erit appetitus tu⁹. Et tu dominaberis ei⁹. Unde Aug⁹. de p̄a religio ē. Nūc vsqz ad eoolūtariū maluz ē: vt nullo mō sit peccatū nisi sit voluntariū. Exiā dicitis sequit q̄ hō p̄t viuē sine peccō mortali mediāte gr̄a vsqz ad mortē si vult. Hoc etz p̄z i plibz sc̄is q̄ vsqz ad etatē p̄fetāz vixit. z tū nūqz mortaliter peccauerūt vt br̄s Joh. bap. z br̄s tho. d̄ a quo z p̄les alij sancti. de quibz legit: q̄ nūqz

mortaliter peccauerunt. **S**ecundo notandum quod veniale peccatum committitur quattuor modis. Primo quando committitur aliquid primum quod in se est veniale. nec est preceptum dei nec unum de septem peccatis mortalibus ut loquendo unum verbum otiosum sine causa. Quod talium verborum locutiones sine causa et necessitate tue vite quia de omnibus his rationem redditurus es in die iudicii. **U**nus dicitur. **De omni verbo otioso.** Quid autem sit verbum otiosum declarat nobis beatus Gregorius in moralibus. Otiosum verbum est aut quod ratione iuste necessitatis aut intentione pietatis carum. **I**tem comedendo ultra puram necessitatem quod tamen vitium a bonis et perfectis tenetur. sic quod in nullo excedat limites primum necessitatis. **I**tem dormiendo ultra necessitatem. **I**tem bibere sine causa. **I**tem ridere iocose. **I**tem cogitationes vanas habere. et sic de alijs. **S**ecundo propter imperfectio nem facti: sic primum mortale. quod alias quando perfecti essent: esset mortale. **S**ic videre mulierem cum libidine et delectatione tamen propter rationem. **I**tem irasci ad perpetrandum vindictam: tamen sine deliberatione. **I**tem gaudere de adversitate aliorum et dolere de prosperitate: et tamen non deliberatione. **E**rgo quando dicitur aliquid quod in se est peccatum mortale fit ita subito sine deliberatione rationis sic quod actus ille est ita imperfectus quod sic fit pro subito mortis. sicut omnes subitum mortem quod sic perveniunt rationem quod litera quod et de quibusdam fit sunt solummodo venialia. **T**ertio propter penitentiam et sic per accidens ex mortali fit veniale: non quod illud peccatum in se mutetur: sic quod hoc quod est mortale fiat veniale. **S**ed illud peccatum mortale ita taliter est veniale consecutum quod obligat ad penam non eternam: sed temporalem que debetur veniali. **I**dem dicit Ambrosius. **D**e peccato pro penitentia fit veniale. **E**t hoc sic dicitur veniale ex eorum et per accidens scilicet quod pena eterna quod debetur peccato mortali mutat in penam transitoriam que debetur peccato veniali. **Q**uarto committitur peccatum veniale propter

erroneam scientiam: sicut antea est dicitur de mortali. **Q**uia quod aliquid reputaret peccatum veniale quod nullum esset peccatum. et super hoc faceret: veniale committeret.

De damnis venialium peccatorum

Ecceata venialia cavenda sunt a devotis hominibus quantum possibile est. et hoc propter septem rationes. **P**rimo damnum est quod ad penam obligant: non autem determinate et precise obligant ad penam eternam vel purgatoriam vel penitentis satisfactoris: sed ad aliquam illarum penarum. **Q**uia secundum formam penitentis ecclesie satisfaciunt homo leviter. **E**t secundum formam purgatorij punietur graviter. quia graviores penam in purgatorio sustinebit pro uno peccato veniali quam beatus Laurentius sustinuit in craticula. **H**oc multi homines parum curant quod tot venialia committunt et augmerant super se. **S**ed secundum formam inferni gravissime punietur: quia eternaliter. **Q**ueritur utrum in inferno etiam puniantur venialia: **R**espondeo quod prius locum est hic in mundo vel in purgatorio ubi venialia puniuntur. sed infernus proprie est locus ubi mortalia puniuntur. sed quando in mortalibus peccatur moritur quis: tunc venialia eternaliter puniuntur in inferno cum mortalibus. **S**ed minor est pena pro veniali in inferno quam pro mortali. **S**ecundum est quod peccatum veniale atque maculat. **E**t ponatur tale exemplum. quod dicitur gregetur aliqua hincago depicta intantum quod videri non possit. alia vero obscure videri quod dem possit: sed non plene discerni. **E**t ideo propter talem differentiam dicit Gregorius. quod veniale obscurat: mortale obtebrat. **A**ugustinus in libro de vita christiana dicit. **N**ia in peccatis pseueras nigris oritur coruo: hoc intelligitur de mortali peccato. sed veniale tamen maculat. **T**ertium est. quod minuit feruorem charitatis sicut aqua quod ignem. licet non extinguat feruorem. tamen illum temperat. **E**t quanto plura venialia aliquis committit: tanto plus minorat feruorem charitatis. **A**liquo notabiliter quando quis perdit

De peccatis

feruore z tepescunt. Et ratio est. quia uenialia non curant dimittere. **Uñ Aug⁹**. sup iohem. **V**inute sunt gutte que tamē simul multa flumina implēt. **H**ortale peccm extinguit totā charitatē. h̄ uenialez charitas se mutuo comparātūtur z ueniale solum opponit feruori charitatis. **Q**uartum est q̄ potentias anie in bonis opib⁹ lassat. sicut qñ cuiq̄ ponitur onus sup on⁹: min⁹ erit p̄mp⁹ ad ambulandū sicut equus onust⁹. **Uñ Aug⁹**. super iohem. **V**inuta sunt gna arena: h̄ si multa arena ponat p̄mit atq̄ opprimit. **P**otentie em̄ rōnalis opatio est discernere. h̄ p̄t aggrauatōem uenialium nō ita clare distribuit bonorum z malorū differentiā. **I**n signū hui⁹: boniz p̄fecti hoies minima etz qñq̄ peccata discernūt. que ip̄fecti nō cognoscūt. **Uñ Greg⁹**. in moral. li. xxij. **Q**uanto maioris lumen gratie quis p̄cipit. tāto ampl⁹ rēphensibilem se esse cognoscit. **H**oc etiā p̄ ad sensum. qz in alboz mūdo panno etiā pua macula cognoscit. h̄ in nigroz immūdo etiā vix qñq̄ notabilis z macula magna cognoscit. **S**ic ille est de p̄scientia hois. **L**ōcupiscibil̄ em̄ potētie opatio est appetere bonuz quod cognoscit rōnalis h̄ uenialia aggrauant potentia concupiscibilem q̄ non ita ardentē appetit bonuz eternū: ac si nullis uenialibus esset aggrauata **I**rascibilis operatio est detestari malum. **I**n signū hui⁹ p̄fecti uiri qui habēt mūdas conscientias valde detestantur etiā parua mala. qd̄ ip̄fecti nō faciūt. **Uñ Hieronim⁹** in epla. **D**ens ch̄o dedicata sic caue debet minora quō etiā maiora: sciens pro uerbo ocioso reddendā eērdem. **Q**uintū qz retardat a gloria: qz hō qui decedit. z posset statim post mortez uolare ad celū: cogitur prop̄ uenialia ad tempus in purgatorio expectare. **N**unq̄ ei ab aliquo dei facies uidebitur: donec soluat p̄ penas minūuz q̄drantem uenialium peccoz. **Uñ dicit christ⁹** Da/

th ei. v. **N**on exibis inde donec reddas nouissimū q̄drantē. **O**portet em̄ quemlibet esse ita mundū an̄ introitū parady si: sicut fuit in innocētia baptisimali. **S**ed endū etiā q̄ p̄ uis peccatis oportz hominē in purgatorio quandoq̄ diu purgari qd̄ in p̄nti facilliter deleuissz breuiter. **E**xemplū legit de sorore sancti **D**amiani q̄ p̄pter auditū vni⁹ cātilene de q̄ nō fuit cōtrita nec p̄fessa: nec egit p̄maz in p̄nti: de hoc fuit in purgatorio. xvij. dieb⁹: sicut post mortē reuelauit cuidaz hoī. **A** **E**t ignis purgatorij ē miro modo grauis pena. **Uñ Aug⁹**. dicit **I**gnis purgatorius licet nō sit eternus miro modo est tamē grauis. **E**xcellit em̄ oēm penā quā vnq̄ aliq̄s passus est in hac uita. nūq̄ in carne est tāta pena in uēta: licet mirabilia martyres passi sine tormenta. **E**t p̄pter nimia acerbiteratem pene purgatorij uidef eis tēpus tam lōguz ibi eē. **Uñ** exemplū legit de duobz fratribz religiosis q̄ se mutuo dilexerūt. et fideliter z multo tpe deo mutuo seruerūt. tādem p̄tigit vnū ex illis infirmari vsq̄ ad mortē. z sic cū esset in tali grauē infirmitate laborās: uenit angelus dñi ad eū dicens ei se eē moriturū in breui. z tam diu deberet eē in purgatorio donec sibi vna missa legeretur: z q̄ cito sibi illa missa legeret z finiret: tūc deberet liberari a purgatorio z euolare ad celū. **T**ūc illam uisionē ille frater infirmus insinuauit socio suo: rogās eum ut q̄ cito moret sibi immediate vnā missam legeret. astringens eū p̄pter charitatē z fidelitatem quā ad inuicē longo tpe habuerūt. **E**t ille frater p̄misit se hoc facturū. z se quēti die de mane infirm⁹ obiit. **E**t ille frater immediate se p̄parauit ad missaz et lecta missa defunctus apparuit illi dicens. **O** infidelis frater maledictōem dei erga me bñ meruisses. **E**t ille. q̄re hoc? **E**t defunctus respōdit. qz rogauit te cū adhuc uiuerē q̄ immediate post obitu meum vnā missam legeres. h̄ tu infu/

delis frater iam me quasi p viginti an/ nos in magna pena torqri pmisisti : nec tu nec aliqs fratru meoz vnam missam in tam longo tpe legit Tūc viues respō dit. In veritate dico tibi q cadaver tu ūm adhuc nō est tumulatū. immediate postq̄ expirasti me ad missam disposui et iā a p̄mo finiui. Et defunct⁹. Si ira est tūc ppter acerbitatem pene videt̄ mī hi hoc breue spaciū quasi. xx. annoz spa ciū fuisse. Et tūc regratiabaf̄ fratri z mi grauit ad celū. Sextū est. q̄ bona ce lest⁹ glorie diminuūt: nō q̄dem illa que debent̄ iam z q̄ habemus ibi p merituz reposita. h̄ que debent̄ si venialia non fierent. qz medio tpe possent aliq̄ bona fieri quādo illa sūt: p que bona opa ce lestis gloria augmentaret̄. Itē post per petratiōem venialium oportet nos opa q̄dem cōuertere ad solutiōem h̄mōi de/ bitozū: p que etiam deberz nobis cresce re cumul⁹ eterni p̄mij. Septimū ē q̄ venialia sepe sunt occasio peccatoz mortaliū. z hoc cōtingit q̄tuoz modis. Primo ex p̄placentiā. vñ Aug⁹. Vul lam peccatū adeo veniale quod nō fiat mortale dū placet: nō idem act⁹ nume ro sed idem specie. Notandū q̄ quanto ē maior delectatiō in peccādo: tāto ma ior pena debet̄ illi peccato in futuro. vñ Apoē. xvij. Quantū in delicijs fuit tā tum date ei de tormētis z luctu. Ergo ppter securitatē p̄fitendū esset quādo in aliquo peccato qd̄ fm se estimat̄ venia/ le habuisses nimis magnā z excessiuaz cōplacentiā z delectatiōem. Et ergo re/ p̄hensibile est nimis cōplacentiā habere in risibus z leuitatibz z in verbis ioco sis. z sic de alijs. nisi talia fierēt cā recre/ atōis. z moderate. quia fm Aresto. vij. Eth. Hō sp̄ indiget quādā delectatiōe quasi q̄dam recreatiōe ppter multos la/ bores q̄ sibi occurrūt. sed excessus in risi bus z leuitatibz p̄caueri debet. vñ Ba/ silius in hexameron Focus siue risus re missam efficit animum z negligentē er/

ga p̄cepta dei: nec delicta sua p̄t ad me/ mortiam reuocare. h̄ obliuiscēs ea nec se instigat ad p̄nam z p̄tritiōem. z ita paul atim oibus bonis puatur. Vñ etiam Bern. de p̄temptu mūdi. Copatit̄ dei filius z plozat. hō patit̄ z ridet. Secun do ex dispōne. qz p̄ frequentē lapsū in venialia disponit̄ homo ad mortale Et fm hoc intelligit̄ illud Gregorij. Vita/ sti grādīa vide ne obuaris arena: h̄ di/ cit quia sepe de peccatis mīmis venitur ad magna. sicut de modica santilla sur/ git quādoqz magnus ignis. Eccl. xix. Qui minima negligit̄ paulatim defluit vñ Greg⁹. in pastoralī. Qui mīma pec cata d̄sterez deuitare neglexerit. a statu iusticie nō q̄dem repente h̄ paulatim et p̄riculatim cadit. Tertio ex p̄gressu qm̄ insurgit veniale: si nō p̄hibetur possz p̄ gredi vsqz ad mortale. nō q̄ ipm̄ venia le in substātia fieret mortale. h̄ qz ex ip̄o veniali occasionalr̄ progrediēdo fieret mortale. Istud patz ex p̄mis motibus q̄ inter venialia cōputant̄. h̄ qm̄ delecta/ tiō z ualescit̄ intantū q̄ consensus acce/ dit: iam peccatū est mortale z veniale sic q̄ duo sunt peccata. Aug⁹. in li. de pe/ nitētia Nullum est peccatū adeo puum qd̄ nō crescat neglectū. Quarto ppter p̄scientiā erroneā z nimis strictam. i. qm̄ aliqs teneret aliq̄d peccatū qd̄ est veni/ ale in se q̄ esset mortale z sic faceret. De hoc habet̄ supra eodem. D.

Quæstiones de peccis venialibus P
Meritur vtrū tenemur penitere de venialibus? Respondeo fm Tho. in q̄tro. dist. lxvij. Lū d̄r aliquis ad aliquid teneri q̄dam necessi/ tas importatur. Necessitas aut̄ est du/ plex. vna absoluta. z fm hanc homo te netur facere ea sine quibus nō est salus et hoc modo nō tenetur ad peccati veni/ alis penitentiam. quia mortem ex hoc nō incurrit: nisi forte ex p̄temptu dimit/ rat. Alia necitas est ex suppōe alicuius finis. sicut aliquid dicitur eē necessūz sū

De peccatis

ne quo nō possumus finē intentū conse/
qui. z hoc mō necārium est q̄ homo de
venialibz p̄mā agat: si ei remitti debe
ant in hac vita. S; fm hoc nō p̄p̄edi
cū teneri aliq̄s ad aliqd. z ideo dicēdū
est q̄ hō nō tenet ad p̄mā venialium
nisi large sumendo. s. si ei in p̄nti vita re/
mitti debeāt. **Utrū** veniale possit dimit
ti voluntate manēre. Ad illud r̄deō fm
Tho. vbi supra: nō p̄t tolli culpa nisi
reordinet voluntas. que reordinari non
potest q̄dū in ip̄a deordinatōe manet.
als cēt duo opposita simul. z ideo nul
lo modo veniale dimitti potest q̄dū vo
luntas ad illud manet. **Utrū** ad re/
missionem venialis requiratur p̄nitio?
Respondeo fm **Tho.** vbi supra. Pec
catū veniale nō remittit q̄dū voluntas
manet in illo: vt iā dictum est. **Ip̄m** au
tem recedere voluntate ab eo q̄d p̄ius
volebat est displicere ei q̄d voluit. Et
talis displicētia q̄n est gr̄a informata di
cit̄ dolor p̄nitōis. Et ideo veniale sine
p̄nitioe tali nō dimittit. ergo p̄teri de/
bemus de venialibz quoz memoriā ha
bemus. z de oblitis in generali d̄ q̄bus
nō recordamur. **Utrū** homo teneat
confiteri venialia peccata? **R̄deō** fm
Tho. vbi sup̄. Confessio ad hoc est ne
cessaria vt penitēs satisfactiōem accip̄
at fm modū delicti: peccato aut̄ veniali
nō debet pena taxata. qz pena illa esset
pp̄tionata pene peccati mortalis. a q̄
peccatū veniale in infinitū distat. **Unde**
p̄ solā correctiōem interiorē peccatū veni
ale remitti p̄t. **Sed** an semel in anno te
neat cōfiteri qui nō habet nisi venialia.
Dicit̄ q̄dam q̄ in hoc casu p̄pter p̄cep
tum eccie tenet venialia cōfiteri. **Alij** au
tem dicūt: q̄ sufficit q̄ representet se sacer
doti z se immunē a peccato mortali ostē
dat. vt ad communionē admitti possit.
Preceptū em̄ est ad obligādū illos qui
habent aliqua que confiteri debent. vñ
si alicui p̄ gr̄am collatū esset vt a pecca
to veniali immunis eēt sicut beate p̄gi

ni est collatū nō teneret ad illud p̄ceptū.
Utrū peccatū veniale possit remitti
sine mortali. **R̄deō** fm **Tho.** vbi su
pra. Remoto p̄ore remouet̄ z posteri?
nec posterius restituit nisi priori restitu
to. feruor aut̄ charitatis cui veniale oppo
nit̄ est posterior ip̄a charitate. vñ q̄dū
ip̄a charitas nō restituit. s. p̄ dimissioez
peccati mortalis: nec feruor charitatis
reparari potest in qua repatione cōsistit
peccati venialis dimissio. z sic nō dimit
titur ei veniale cui mortale nō dimittit.
Et notandū q̄ differētia est inter dimis
sionē peccati mortalis z venialis. qz vnū
mortale nō dimittit sine alio. ergo si de
remittit tibi vnū peccatū mortale: tunc
remittit tibi om̄ia peccata tua mortalia
etia; si mille haberes peccata mortalia.
Nō em̄ p̄t deus dimidiare gr̄am suā vt
dimittat p̄tem: z p̄tez nō dimittat. **Uñ**
dicitur **Deut. xxxij.** Dei p̄fecta sunt opa.
Et hoc quod legi in euāgelio: q̄ totuz
hoiem saluū fecit in sabbato. vñ? **Lar**
ga dei pietas veniā nō dimidiabit. **Aut**
totum aut̄ nihil telachrymante dabit.
Sed vnū veniale bñ dimittit sine alio:
et rō est. quia nō habet cōnexionē ad in
uicem ex p̄te auersionis sicut mortalia.
qz in eis nulla est auersio a deo. s; chari
tas manet. z gratia dei stat cum veniali
peccato. sed nō cum mortali.

**Peccata venialia octo modis dimit
tuntur.**

Enialia p̄cā p̄ que dimittunt̄
et quot mōis? **R̄deō** octo mo
dis. **Primo** p̄ p̄fessionem gene
ralem q̄ fit publice cum multis. vt fit cō
muniter post p̄dicatōem. z etiā als. **Et**
ista cōfessio habet efficaciam ad remissi
onem venialū ex tribus. s. ex p̄nitōe cō
fitentis. z ex humilitate confessionis. er
go cū humilitate genua flectere debes z
caput humili inclinare quādo dicis ta
lem confessionē generālē. **Tertio** ex oīo
ne sacerdotis q̄ dicit sup̄ populū. **Disce**
reat̄ vestri oīs deus. **Ergo** interim q̄

sacerdos dicit hanc orationem quilibet recol-
lecto corde deuote petere debet et deli-
berare hoc a deo impleri: quod sacerdos
dicat petat. Sic sicut intelligendum est
de illis qui dicunt confiteor cum sacerdote
ante missam. Secundo per deuotam pecto-
ris consensionem exemplo publicani qui per-
cutiens pectus suam dixit. Deus propitius
esto mihi peccatori. d. pe. di. i. Tres sunt
actiones. Tertio per aquam benedictam asp-
ersionem. de con. di. 3. Aquam sale. Aliqui
habent aquam benedictam in domo sua: ut
quodammodo sepius peccant: ita et conuer-
so in delectatione venialium aquam benedictam
recipiunt: et laudabiliter bona est taliter de-
uotio. Sciendum tamen quod aqua benedicta de-
uote recipienda est non irrisorie siue recipia-
tur a sacerdote: siue a seipso. Et ubi cum-
que in quacumque parte corporis tetigit homines
siue in manibus siue in facie hominis bonum est.
Attamen in facie hominis coiter recipit. et hoc
propter dignitatem. quia est nobilior pars corporis
tamen et propter quinque sensus quibus sepius pecca-
uimus quod magis vigent in capite. Item bo-
num est habere aquam benedictam circa lectum: et asp-
erere se de sero cum ea. Et maxime circa in-
firmos. quia sepe aspergendi sunt ad effugan-
da fantasmata demonum. ps. Contra bla-
sti capita draconis in aquis. Unde in conse-
cratione aquae leguntur valde notabilia verba
discedant omnes fantasmi in loco in quo asp-
erit aqua. Exemplum huius legitur quod in monasterio
quidam laicus de nouo conuersus cum esset
in articulo mortis vidit totam domum re-
pleri de formibus personis rostratis. Qui
cum significaret custodi suo. ille intelligens
quod immundi spiritus essent fecit porrigi vas
aque. et ex ea aspersit totum locum. Et cum
hoc faceret: taliter clamare cepit Eya eya fac
quod facis. quia diaboli fugiunt summa ce-
leritate contendunt egredere. alter in alterum
impingentes. Ille fortius cepit asperge-
re. et sic liberatus est eger a demonum infe-
statione. Queritur utrum aqua benedicta sit
sacramentum. Respondetur secundum Thome. Non. Sed est
sacramentale: quasi quedam dispositio ad

sacramentum. Unde dicitur de demonum nequias: et
venialia: tamen quod effectum sacramentorum
impedire possit. Quid cum aqua benedicta
apponitur aquae non benedictae. Respon-
detur secundum Thome. in. 4. dist. xij. Tertium est
benedictum. virtus enim que acquisita est aquae
ex benedictione peruenit ad aquam additam. Si-
mile dicitur oleo non secreto etc. Quarto per con-
tactum cordis. hoc bonum est immediate pro-
pter. quoniam aduertis te aliquod veniale commississe
Unde cassi. super ps. Ad dominum cum tribularer
dicit. Dominus nescit differre quem conpuncto
corde senserit sibi supplicare. Quinto per
orationem precipue dominicam. de pe. dist. 3. Quo-
tidianis. Unde Augustinus de quadragesimalibus leui-
bus peccatis sine quibus hec vita non du-
citur quotidiana oratio fidelium satisfaci-
at. Sexto per episcopalem benedictionem
et secundum quosdam etiam per sacerdotalem Ergo
manendum est in ecclesiis usque ad finem missae. et
benedictionem quam sacerdos dat in fine mis-
sae deuote suscipere debet unusquisque christi-
anus. Septimo per elemosinam largiti-
onem. Unde dicitur. Peccata tua elemosy-
nis redime. Unde canitur in quadragesima.
Absconde elemosinam in sinu pauperum.
Sicut aqua extinguit ignem: ita ele-
mosyna extinguit peccatum. Unde ecclesiasticus. 3.
Sicut in sereno glacies: soluentur peccata
tua. Et additur quodammodo per iniurias dimissio-
nem quae est elemosyna spiritualis. Unde habetur
Lu. vi. Dimittite et dimittite. Octa-
uo per dignam eucharistie communionem. de
con. di. ij. Cum ore crumene. Et quodammodo additur et
per extremam unctionem. extra de sacramen-
ta. Unico. De his scriptis Christus Confiteor tamen
do conpurgor ceterorum oro Signor edo.
dono. per hec venialia pono. Et non solum
per ista specialiter numerata. sed etiam per quodlibet
bonum opus delentur venialia. Et sicut di-
cit beatus thomas de aqua doctor sanctus
Plura vel pauciora venialia per praedicta re-
mittuntur secundum quod per maiora vel minor feruor
peccata. quod de plura vel paucioribus saltim im-
plicate peruenit ad. Unde non oportet
per hoc semper omnia venialia dimittantur.